

PŘÍKLAD Z INTERNÍHO LÉKAŘSTVÍ

Hlediska k onemocnění rakovinou z pohledu nauky o člověku

Hans-Richard Heiligtag

Častý výskyt rakoviny je v dnešní době symptom naší přetechnizované, materialisticky orientované civilizace. Pro problematiku tohoto onemocnění můžeme najít terapeutickou pomoc právě v hudební oblasti.

Uvolňování a svazování duševně-duchovní části lidské bytosti je v hudbě zřetelně vyjádřeno, např. ve velkých a malých intervalech nebo ve vysoké a nízké poloze tónu. Pokud nejsou vyšší články lidské bytosti v dostatečném souladu s tělem, je u nemocného s rakovinou toto uvolňování a svazování značně porušeno. To se ukazuje v porušeném zahřívání organismu. Muzikoterapie může tento stav vyrovnat tím, že využije schopnost hudby vtáhnout horní články lidské bytosti do dolních. Daří se to zejména při dýchající změně mezi kvintou, která se vztahuje k vnějšímu světu, a vnitřně vnímanou tercií; tento účinek zesilují odpovídající nástroje. Dochází k dýchajícímu pohybu, kterým se vzdálené články lidské bytosti opět zapojí do střídavé hry. Duchovní síly, které v jejich odlesku zažíváme jako vnitřně zahřívající síly nadšení, mohou tak organismus znovu uchopit.

Na úrovni životních sil se u rakoviny setkáváme se silami bujení, tzn. se silami růstu, které jsou organismu cizí. Tím v živém organismu vznikají „díry“, tedy části těla, které nejsou individuálně uchopeny. V tomto případě může vlastní formující síly živého organismu povzbudit formující a posilující zážitek kvarty.

Na druhé straně nabízí zniterňující a pozvedávající kvalita hudby možnost získat znovu spojení s božskými duchovními silami. U člověka nemocného rakovinou jsou tak znovu uvolňovány a zdravým způsobem začleňovány ty duchovní síly, které byly následkem odpoutání se vyšších článků lidské bytosti dříve opuštěny a spoutány.

Rakovinu můžeme chápat jako vytváření smyslového orgánu na nesprávném místě. Rudolf Steiner srovnává růst ucha s karcinogénním procesem: „Ucho je nádor uvnitř těla, ale v normálním rozsahu.“⁴⁴ Když se pro vnímání hudby stane ucho duchovním orgánem, umožní člověku prožívat hudbu v její celé šíři, a tím také vnímat vyšší, duchovní světy.

Tím, že muzikoterapie povzbuzuje duchovní síly ucha, působí tyto síly přímo proti procesu nemoci, který se projevuje jako růst ucha na nesprávném místě.

Příklad muzikoterapeutické léčby rakoviny

Marlise Maurer

Paní F. je plachá, zdrženlivá osobnost s karcinomem Mamma a rozsáhlými metastázemi v lymfatických uzlinách, kloubech a v kůži. Je hubená, bez síly a navenek citlivá a choulostivá. Je jí padesát let, jako rozvedená žena sama vychovala tři děti a stará se o svou starou a dominantní matku.

Paní F. si lehce našla cestu k malým strunným nástrojům. Své prsty nechala opatrně a obezřetně klouzat po strunách, zpočátku úzkostně pozorujíc a napodobujíc mou hru. Rychle našla odvahu, takže se pro ni mohla stát hudební cvičení brzy přínosem.

V muzikoterapii jsme na kantelech a bordunových lyrách nejdříve cvičily dýchající změnu kvinty a tercie, dur a moll. Dech se jí uklidňoval a prohluboval, dokázala zazpívat několik tónů, které jsem vybírala převážně ze spodní části stupnice.

Těmito muzikoterapeutickými cvičeními jsme se zabývaly především během jejího prvního stacionárního pobytu na klinice. Přitom jsme na těchto prvcích pracovaly více do hloubky, takže tóny hrála a zpívala stále uvolněněji, ve větší harmonii s dechem, vědoměji, tepleji a kulatěji. Pacientka měla ráda především hudbu skládanou zvláště pro ni, kterou jsem jí v každé hodině terapie hrála za jejími zády. Tyto tóny ji utěšovaly také večer před usnutím, když je nechávala znovu znít svým vnitřním sluchem.

Po dobrých dvou měsících se pacientka dostala opět na kliniku, tentokrát velmi oslabená, pohublá a plačtivá - klesla na samé dno. Protože už nemohla chodit, přinesla jsem jí na pokoj malý strunný nástroj, který byl tak lehký, že na něm mohla hrát i v posteli. Kvůli jejímu těžkému dýchání jsem tentokrát zvolila pentatoniku. Pentatonika svým velkým prostorem a kvintovým uspořádáním uvolňuje dýchání.

V následujících muzikoterapeutických setkáních jsme cvičily naslouchající hru, jednotlivě i společně jsme zkoušely naslouchat tónům a došly jsme k otázce: Kam asi tak jdou? Citlivým nasloucháním jsme začaly tušit pravlast všech tónů.

U paní F. působila malá pentatonická harfa jako záchranný kruh: ačkoli jí bylo zle, našla nyní vnitřní postoj a obsah. Nový nástroj jí daroval několik uvolněných hodin. Když má potíže s dýcháním a nemůže usnout, sama na něj prý v noci hraje. Po nějaké době u něžných tónů usne.

K hudbě, kterou jsem pro ni skládala a hrála na altovou lyru, napsala slova: „Všechny moje cesty vedou za Tebou.“

altová lyra, klidně text: slova pacientky

Po-věz mi kam jdeš? Kam ve-de ce - sta tvá?

Po-věz mi kam jdeš? *p* Kam ve-de ce - sta tvá?

Vše-chny mo - je ce - sty ve - dou za Te - bou.

mp *p* *pp*

(„E“ naladit na „D“)

Spontánní radost paní R z malé pentatonická harfy přiměla její děti k tomu, aby jí darovaly vlastní nástroj. Pani R se z tohoto dárku radovala jako dítě a na sedmi strunách jim hned složila děkovnou píseň.

V tomto období byla paní R propuštěna z kliniky. Zemřela o několik měsíců později, potom, co - podle jejích slov - krátce před smrtí v jednom inspirovaném hudebním zážitku vnímala harmonii sfér.

Tak přece jen dosáhla ztraceného zážitku vyšších duchovních světů a tím - v jistém smyslu - nad rakovinou zvítězila.